

Nr 7

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt till avdrag vid beskattningen för vissa kostnader för vatten- och luftvård.

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:206 av herr *Isacson m. fl.* och II:272 av herr *Nilsson* i Bästekille *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte i skriftelse till Kungl. Maj:t föreslå sådan ändring av kommunalskattelagen att varaktiga investeringar i vattenvårdande syfte får avdragas vid taxeringen; samt

2) de likalydande motionerna I:528 av herr *Harald Pettersson m. fl.* och II:609 av herr *Carbell m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att värdeminskingsavdrag å anordningar för vatten- och luftvård vid inkomsttaxeringen måtte medgivas med 20 procent per år samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I:206 och II:609.

För kostnad för anskaffning av *byggnad*, som är avsedd att användas i ägarens rörelse får avdrag i princip åtnjutas endast i form av årliga värdeminskingsavdrag. (Bestämmelserna härom återfinns i punkt 7 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen.) I vissa särskilda fall får emellertid byggnadskostnaden i sin helhet avdragas under det år, då utgiften för byggnadens uppförande ägt rum, nämligen i sådana fall då fråga är om rent tillfälliga byggnader, avsedda att användas endast ett fåtal år.

Värdeminskingsavdraget beräknas till viss procent av byggnadens värde. I princip bör det verkliga anskaffningsvärdet läggas till grund för beräkningen. Då svårigheter i många fall föreligger att styrka den faktiska anskaffningskostnaden för byggnad har i praxis godtagits en avskrivning på taxeringsvärdet (byggnadsvärdet) under beskattningsåret. Understundom torde även andra värden kunna komma till användning, beroende på utredningen i det särskilda fallet, såsom bokförda värdet, brandförsäkringsvärdet eller ett särskilt efter värdering beräknat värde.

I fråga om fabriker och andra för industriell verksamhet avsedda byggnader får emellertid som underlag för beräkning av värdeminskingsavdraget inte alltid användas hela byggnadsvärdet. Från detta värde måste nämligen i förekommande fall avdragas värdet å sådana maskiner, som vid fastighetstaxeringen åsatts särskilt maskinvärde eller, om fastighetstaxering ännu inte ägt rum, vid sådan taxering kommer att åsättas särskilt maskinvärde. Värdet av i byggnad ingående maskiner som åsatts särskilt maskinvärde får nämligen avskrivas enligt reglerna för räknenskapsenlig eller planenlig avskrivning å inventarier beroende på om den skattskyldige är berättigad till räknenskapsenlig avskrivning beträffande dylika tillgångar eller inte. I fråga om avdrag för värdeminskning å övriga inventarier vilkas värde vid fastighetstaxeringen visserligen inräknats i byggnadsvärdet, men inte åsatts särskilt maskinvärde, gäller däremot de för värdeminskning av byggnad fastställda bestämmelserna. Detta innebär emellertid inte att sådana inventarier måste avskrivas efter samma låga procentsats som byggnaden i övrigt. I praxis har högre avdrag medgivits för hissar, värme pannor, varmvattencisterner m. m.

Storleken av procentsatserna för beräkningen av värdeminskingsavdraget har i praxis gjorts beroende av den förebragta utredningen om byggnadernas livslängd. Utan närmare utredning torde avdrag för värdeminskning å fabriksbyggnader merendels medgivas med 2—3 procent å anskaffningsvärdet. Efter utredning, som visar att byggnaden är underkastad särskilt stor slitning, kan högre avdrag få åtnjutas. Sålunda har exempelvis avdrag för värdeminskning av cellulosafabrik av sten medgivits med 4 procent å anskaffningsvärdet.

Vid försäljning av byggnad, som är avsedd för stadigvarande bruk i rörelse, hänföres köpeskillingen för byggnaden inte till intäkt av rörelse — inte ens till den del som motsvaras av vid taxeringen tidigare åtnjutna avdrag för värdeminskning. Intäkten blir hänförlig till förvärvskällan inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Om influtet belopp blir skattepliktigt eller inte bedöms sålunda enligt reglerna för realisationsvinstbeskattning vid försäljning av fast egendom.

Från bruttointäkt av jordbruksfastighet får avdrag göras för värdeminskning av till jordbruket eller dess binärningar eller till skogsbruket hörande *driftbyggnader*, däri inbegripna för driften nödiga bostadsbyggnader.

Närmare bestämmelser om värdeminskingsavdragets beräkning m. m. är meddelade i punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen ävensom i punkterna 2 b) och d), 3 och 4 i övergångsbestämmelserna till lagen den 7 december 1951 (nr 790) om ändring i kommunalskattelagen.

Nämnda bestämmelser om värdeminskingsavdrag äger tillämpning vid inkomstredovisning av jordbruksfastighet såväl enligt kontantprincipen som enligt bokföringsmässiga grunder, med undantag allenast för den i punkt 2

fjärde stycket av anvisningarna till 22 § meddelade bestämmelsen angående rätt till s. k. utrangeringsavdrag, vilken avser endast bokföringsmässig redovisning.

Värdeminskingsavdraget bör enligt bestämmelserna beräknas till viss procent av byggnadens värde. För fastställande av detta värde (avskrivningsunderlaget) finnes bestämmelser i förenämnda punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen. Ytterligare anvisningar för tillämpning av bestämmelserna har lämnats av riksskattenämnden i dess meddelande nr 4:1 år 1954 och nr 5:1 år 1955. Ifrågavarande bestämmelser och anvisningar innebär i korthet följande.

I första hand upptages värdet till *anskaffningskostnaden* om denna kan visas. Härvid beräknas värdeminskingsavdrag enligt värdeminskingsplan. Vid övergången till beräkning av avdrag å anskaffningskostnaden skall dock värdet upptagas till anskaffningskostnaden minskad med beloppet av tidigare åtnjutna värdeminskingsavdrag (samt i förekommande fall med oavskrivet värde å utrangerad eller avyttrad byggnad). Såsom ingångsvärde i planen bör på grund härav upptagas det sålunda bestämda restvärdet för byggnaderna, varefter värdeminskingsavdraget bestäms till viss procent av detta ingångsvärde.

Om anskaffningskostnaden ej kan visas, upptages värdet enligt en *s c h a b l o n m e t o d*, innebärande att värdet av byggnaden upptages till två tredjedelar av det under beskattningsåret gällande taxerade jordbruksvärdet, minskat med däri ingående skogsmarksvärde, i den mån det överstiger 25 000 kronor, samt med skäligt värde å mera betydande naturtillgångar och särskilda förmåner. Dessa anses såsom mera betydande om värdet av förmånerna överstiger en tiondedel av det taxerade jordbruksvärdet. Någon plan för beräkning av värdeminskingsavdraget erfordras icke vid tillämpning av schablonmetoden. Vidare gäller att varje taxeringsenhet bör behandlas för sig även för det fall, att flera taxeringsenheter tillsammans bildar en förvaltningsenhet.

Värdet kan också bestämmas enligt en *k o m b i n e r a d* metod, därvid man utgår från ett värde beräknat enligt sistnämnda schablonmetod. Till detta värde lägges kostnad för sådan ny-, till- eller ombyggnad, som utförts efter den tidpunkt, till vilken det enligt schablonen bestämda ingångsvärdet hänför sig. Å ingångsvärdet beräknas värdeminskingsavdrag för framtiden enligt plan. Kostnad för senare ny-, till- eller ombyggnad tillägges avskrivningsunderlaget. Senare ändringar av taxeringsvärdet påverkar däremot inte avskrivningsunderlaget, då den kombinerade metoden användes.

Värdeminskingsavdraget kan slutligen beräknas enligt ytterligare en metod. Riksskattenämnden har sålunda uttalat att om en jordbrukare kan visa anskaffningskostnaden för viss eller vissa byggnader, som uppförts före den tidpunkt, till vilken det under beskattningsåret gällande taxeringsvärdet hänför sig, och dessa kostnader enbart för sig överstiger det ovan

schablonmässigt beräknade värdet, han bör äga rätt att beräkna värde-minskningsavdraget enbart å nämnda kostnader, ehuru de icke omfattar hela byggnadsbeståndet. Därvid bör dock kostnaderna minskas med medgivna värdeminskningsavdrag å hela byggnadsbeståndet från och med det första år på vilket kostnaderna belöper. Avdraget beräknas i detta fall enligt plan.

I allmänhet medges avdrag för värdeminskning å jordbrukets driftbyggnader med 1½ procent av byggnadens värde.

Oavsett efter vilken metod avskrivningsunderlaget bestämmes kan i vissa fall ifrågakomma reducering av avskrivningsunderlaget med hänsyn till den i punkt 2 andra stycket av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen meddelade bestämmelsen rörande mervärde för s. k. överloppsbyggnader. Denna bestämmelse avser endast jordägarens egen bostadsbyggnad — exempelvis en slottsbyggnad — och sålunda inte driftbyggnader. Driftbyggnader medräknas i avskrivningsunderlaget även om de tillfälligtvis inte användes.

Skattskyldighet vid försäljning av byggnad å jordbruksfastighet bedömes enligt reglerna i 35 § kommunalskattelagen. Detta innebär att skattskyldighet inte föreligger om fastigheten innehafts 10 år eller längre tid.

Såväl i fråga om inkomstkällan rörelse som inkomstkällan jordbruksfastighet gäller att avdrag inte får göras för kostnad för ny-, till- eller ombyggnad av fastighet eller för grundförbättring därå.

Vid beräkning av inkomst av *rörelse* och av *jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder* får i princip åtnjutas årliga värdeminskningsavdrag för kostnader för anskaffande av *maskiner och andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier*. Undantagsvis må sådan anskaffningskostnad i sin helhet avdragas som omkostnad redan under anskaffningsåret, nämligen i de fall då tillgången beräknas bli förbrukad inom högst tre år.

De närmare bestämmelserna om avdrag för värdeminskning av maskiner och inventarier återfinns i punkterna 3 och 4 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen (jfr punkt 1 fjärde stycket av anvisningarna till 22 § samma lag). Såvitt här är av intresse innebär bestämmelserna i huvudsak följande. Vid tillämpning av s. k. planenlig avskrivning bestämmes det årliga värdeminskningsavdraget normalt enligt avskrivningsplan till viss procent av tillgångens anskaffningsvärde. Saknas utredning om anskaffningsvärdet, må avdrag beräknas till viss procent av bokförda värdet eller av annat lämpligt värde. Huvudregeln för s. k. räkenskapsenlig avskrivning medger avdrag årligen med högst trettio procent av summan av ingående bokfört värde å inventariebeståndet och anskaffningskostnaden för under året inköpta inventarier. Enligt en kompletterande regel får tillgångarna nedskrivas till ett värde motsvarande restvärdet vid en årlig avskrivning med tjuu procent av inventariebeståndets anskaffningsvärde. Understiger inventariebeståndets verkliga värde även det angivna restvär-

det, medges avdrag även för härav betingad ytterligare avskrivning. Vare sig man tillämpar planenlig eller räkenskapsenlig avskrivning utgår man från tillgångens »historiska» anskaffningskostnad. Någon upp- eller nedräkning vid höjd resp. sänkt återanskaffningskostnad ifrågakommer alltså inte. Skillnaden mellan de båda avskrivningsmetoderna ligger främst däri, att medan den planenliga avskrivningen är ställd i relation till tillgångens antagna årliga förslitning, den räkenskapsenliga avskrivningen är i princip oberoende av förslitningens omfattning.

Frågan om avskrivning å inventarier på grundval av annat värde än anskaffningsvärdet behandlades av *företagsbeskattningskommittén* i dess år 1954 avgivna betänkande med förslag till ändrad företagsbeskattning (SOU 1945:19). Kommittén föreslog inte någon ändring i tidigare gällande bestämmelser om avskrivning på grundval av anskaffningsvärdet. Härvid erinrade kommittén om den kritik, som riktats mot avskrivningsregler innebärande en periodisering av den historiska anskaffningskostnaden. I tider med fallande penningvärde medför dylika regler att det sammanlagda beloppet av gjorda avskrivningar inte svarar mot kostnaden för ett återanskaffande av en med den avskrivna maskinen likvärdig sådan. Det kan således göras gällande att i angivna läge en viss förtäring av företagets kapital äger rum genom beskattningen. Från näringslivets sida har också vid skilda tillfällen yrkats, att avskrivningarna borde få grundas på maskinens nuvärde vid varje avskrivningstillfälle. Vid övervägande av frågan om avskrivning på anskaffningsvärde eller nuvärde fann kommittén, att så starka invändningar från såväl teoretisk som praktisk synpunkt måste framställas mot en avskrivning på nuvärdet, att kommittén inte kunde förorda något förslag i denna riktning. Härvidlag hänvisade kommittén till det förhållandet att någon enhetlig uppfattning inte råder om det teoretiskt riktiga i en avskrivning på nuvärdet. Det hävdas nämligen, anförde kommittén, att något godtagbart resultat inte uppnås om man isolerat beaktar pridförändringarna för allenast en post i balansräkningen. En förlust på tillgångssidan sammanhängande med en nedgång i penningvärdet kan mycket väl från företagets synpunkt vara kompenserad genom en vinst på passivsidans skulder. Det sagda exemplifierades av kommittén med det tänkta fallet att en maskin helt finansierats med lånade medel och att de mot avskrivningarna svarande beloppen skulle användas för amorteringar å lånet. Om avskrivning på nuvärdet skulle medges i en sådan situation, innebar detta endast att företaget tillfördes en vinst lika stor som den förlust, vilken långgivaren åsamkades. Kommittén underströk vidare de utomordentliga praktiska svårigheter, som skulle vara förenade med tillämpningen av en bestämmelse av dylik innebörd. Härom anförde kommittén följande.

Skulle nuvärdet fastställas för varje tillgång för sig, föreligger merendels det förhållandet, att på grund av teknikens utveckling den äldre maskinen

ersatts av en ny med helt eller delvis annorlunda konstruktion, varför rätta jämförelser mellan anskaffningskostnaderna vanligen inte kan göras. En undersökning och omräkning av antytt slag skulle behöva verkställas för varje maskin och varje år. En annan möjlighet skulle vara att söka fastställa ett för vissa grupper av inventarier gemensamt prisindex, men även ett sådant prisindex är då det gäller det enskilda företaget ofta nog högst missvisande, beroende på en skiftande sammansättning av inventariebestånd och maskinernas individuella ålder. Med denna metod skulle alltså nås högst ojämna resultat samtidigt som tillämpningssvårigheterna i det väsentliga likväl skulle bestå.

Kommittén framhöll tillika, att spørsmålet om avskrivning på anskaffnings- eller nuvärdet i väsentlig mån reducerades till följd av den av kommittén föreslagna degressiva avskrivningsmetoden, vilken tillät en avskrivning av mer än 50 procent av anskaffningsvärdet under de två första åren, samt än ytterligare på grund av kommitténs förslag i fråga om lagstiftningen rörande investeringsfonder.

Två *reservanter* inom kommittén uttalade, att de inte kunde godta de mera teoretiska argument på vilka majoriteten grundat sitt avvisande av frågan om avskrivning på ett högre värde än anskaffningsvärdet. De betonade den betydelse den fria avskrivningen haft för företagen i tider av starkt stigande återanskaffningskostnader på maskiner och inventarier. Om det i företaget arbetande kapitalet i ett sådant läge skulle kunna hållas intakt, var enligt reservanternas mening en avskrivning på återanskaffningsvärdet eller i varje fall på de löpande nuvärdena erforderlig.

Företagsbeskattningskommitténs förslag i nu berörda del lades — med vissa jämkningar — till grund för nu gällande lagstiftning.

I fråga om *jordbruksfastighet* som redovisas enligt den s. k. *kontantprincipen* medges inte årliga värdeminskningsskattavdrag för maskiner och inventarier. I stället medges avdrag omedelbart i form av avdrag för anskaffning av sådana inventarier, till vilka motsvarighet förut funnits å fastigheten.

Motionsyrkanden om särskild avskrivningsprocent för anordning avsedd för vatten- och luftvård avvisades likaså av riksdagen förra året. Utskottet framhöll i sitt förenämnda betänkande nr 10 att även denna fråga i första hand borde prövas av företagsskatteutredningen. Utskottet underströk emellertid vikten av att man, med hänsyn till den stora betydelse vatten- och luftvårdsfrågan kommit att få, ägnar denna fråga särskild uppmärksamhet och erinrade om att man utomlands bl. a. i Västtyskland men också i Frankrike har avdragsregler som medger hög initialavskrivning för anläggningar avsedda för rening av avfall och atmosfäriska utsläpp.

Utskottet erinrade även om att aktiebolag och ekonomisk förening redan nu enligt lagstiftningen om investeringsfonder för konjunkturutjämning har möjlighet att få en snabbare avskrivning till stånd än som är möjligt

enligt reglerna i kommunalskattelagen. Sådan fond får nämligen tas i anspråk för avskrivning å byggnad som ny-, till- eller ombyggt under beskattningsåret ävensom för avskrivning av maskiner eller andra för stadigvarande bruk avsedda inventarier som anskaffats under beskattningsåret. I den mån sådan fond användes får således i motsvarande grad byggnaden resp. maskinen nedskrivas på en gång med det ianspråktagna fondbeloppet, och på därefter återstående belopp får avdrag för värdeminskning ske i vanlig ordning.

Enligt *motionerna I:206* och *II:272* är vattenvårdande investeringar en samhällsuppgift av den art att förbättringar i syfte att minska nedsmutsningen av våra sjöar och vattendrag måste ges en stark prioritering från samhällsekonomisk synpunkt.

Så länge våra kommunala reningsverk ofta är både omoderna och otillräckliga finner många hälsovårdsmyndigheter det vara svårt att följa hur näringslivet bidrager till en förstöring av vattendrag och sjöar. Vetskapen om svårigheterna att få kapital och arbetskraft att räcka till för önskvärda investeringar gör att myndigheterna ogärna vill tillämpa gällande lagstiftning. På så sätt sker med öppna ögon en fortsatt nedsmutsning. Modern teknik måste oftast följas upp med speciella investeringar i vattenvårdande syfte. Inte minst inom jordbruket betyder en övergång till ensilering av vallfodret en sådan teknik som kräver speciella åtgärder från vattenvårdssynpunkt. Detta tillsammans med problemet att på ett kostnadsbesparande sätt ta till vara den flytande spillningen från djurbesättningarna kräver avsevärda investeringar. Tekniskt kan frågan genom den s. k. flytgödselhanteringen nu lösas i ett sammanhang och en verkligt effektiv vattenvård skapas vid lantbruksföretagen.

Då alla åtgärder som vidtages inom näringslivet i syfte att förbättra vattenvården är mycket betydelsefulla från hela samhällets synpunkt, bör det också vara en viktig uppgift att genom speciella avskrivningsregler stimulera till och underlätta dessa investeringar. Allt talar för att en sådan ändring av kommunalskattelagstiftningen att investeringar av varaktig natur i vattenvårdande syfte kan avskrivas under loppet av högst tio år skulle få en betydande effekt.

Motionärerna i *motionerna I:528* och *II:609* understryker att vattenförbrukningen i hushåll och industrier alltmer ökar. Därmed förs allt större mängder kommunalt och industriellt avloppsvatten ut i våra sjöar, vattendrag och kustområden. Trots lagstiftning och statlig övervakningsorganisation, synes de pågående saneringsåtgärderna inte kunna balansera föroreningsökningen. Näringslivets kostnader för åtgärder mot vatten- och även luftföroreningen uppgår till mycket betydande belopp. Eftersom det gäller kostnader för icke produktiva investeringar, framstår de för det enskilda företaget som särskilt betungande. Den övervägande delen av kost-

naderna avser sådana arbeten för vilka avdrag vid beskattningen inte alls får åtnjutas eller åtnjutas endast i form av årliga värdeminskingsavdrag. Då det gäller kostnader som är avdragsgilla i form av värdeminskingsavdrag är förhållandena olika beroende på om kostnaderna avser byggnader i skatteteknisk mening eller maskiner och andra inventarier. Enligt motionärernas mening talar starka skäl för att avskrivningsreglerna för byggnadsarbeten, vilka utgör ett led i vatten- och luftvården, ges en särskild behandling i skattehänseende. Exempel på sådan lagstiftning finns på några håll i utlandet, bl. a. i Västtyskland och Frankrike. Frågan om vatten- och luftvård har enligt motionärernas mening en sådan betydelse, att statsmakterna i avvaktan på resultatet av företagsskatteutredningens arbete bör söka komma fram till en provisorisk lösning. Ett i dagens läge godtagbart resultat synes kunna ernås genom att rätt införs till en förhållandevis snabb avskrivning. För att undvika gränsdragningsproblem och för att få ett materiellt tillfredsställande resultat bör för byggnader och andra anordningar, avsedda för vatten- eller luftvård, tillämpas samma avskrivningstid som nu gäller för maskiner och inventarier, d. v. s. 5 år. Alla anordningar för vatten- och luftvård bör således behandlas lika och kostnaderna kunna avdras i form av årliga värdeminskingsavdrag om 20 procent.

Utskottet

I de förevarande motionerna har framställs yrkanden om införande av regler som kan stimulera till investeringar i vatten- och luftvårdande syfte.

Sålunda yrkas i motionerna I:206 och II:272 utredning angående sådan ändring av kommunalskattelagen att kostnader för varaktiga investeringar i vattenvårdande syfte får dras av vid taxeringen, medan motionärerna i motionerna I:528 och II:609 yrkar sådan lagstiftningsändring, att anordning för vatten- och luftvård kan avskrivas på fem år.

En anläggning med uppgift att motverka vatten- och luftföroreningar kan komma att i beskattningshänseende behandlas olika beroende på hur den samma utföres. I det helt övervägande antalet fall torde fråga vara om byggnad eller tillhör till byggnad i skatterättslig mening, varvid avdrag för värdeminskning enligt svensk rättspraxis medges efter viss lägre procent av värdet. Det kan också förekomma att i anläggningar av förevarande slag ingår maskiner eller inventarier, vilka då får avskrivas efter en särskild procentsats. Understundom torde fråga vara om en sådan utformning av anläggningen att den helt eller till viss del är att betrakta som en förbättring av marken. I den mån så är fallet kan avdrag för värdeminskning enligt nuvarande regler över huvud taget inte medges.

I olika sammanhang har på senare år påtalats behovet av en förbättrad vatten- och luftvård. Inte minst den snabba utbyggnaden av industrin och den allt intensivare trafiktätheten till lands, till sjöss och i luften har bi-

dragit till att alla åtgärder ägnade att motverka vatten- och luftföroreningar numera framstår som en samhällsuppgift av angelägnaste art. Också för näringslivet och jordbruket är emellertid förevarande fråga av största betydelse. Kostnaderna för åtgärder mot vatten- och luftföroreningar uppgår till mycket betydande belopp och avser i allmänhet investeringar, som inte kan beräknas ge något ekonomiskt utbyte. Detta i förening med det nämnda förhållandet, att de anläggningar, som utförs för att förebygga vatten- och luftföroreningar, i allmänhet torde ha karaktären av byggnader i skatterättslig mening, har kommit kostnaderna att framstå som särskilt betungande.

För byggnad i jordbruk torde för närvarande värdeminskningsavdrag i flertalet fall medges enligt en schablon med — för år räknat — $1\frac{1}{2}$ procent av ett till $\frac{2}{3}$ av det taxerade jordbruksvärdet beräknat byggnadsvärde. För byggnad i rörelse medges motsvarande avdrag med i undantagsfall 4 och i regel endast 2—3 procent av anskaffningsvärdet per år. En sådan avskrivningstid är enligt utskottets mening uppenbarligen för lång i förhållande till den ekonomiska livslängd, anläggningar av förevarande art normalt kan beräknas ha, och kan därför knappast stimulera till önskvärda investeringar.

Enligt utskottets mening talar således starka skäl för att arbeten, vilka utgör ett led i vatten- och luftvården, ges en särskild behandling i skattehänseende. Utskottet är medvetet om att frågan om värdeminskningsavdrag kommer att prövas av företagsskatteutredningen. Dess utredningsuppdrag är emellertid mycket omfattande och kan inte väntas vara slutfört inom den tid, som måste anses önskvärd med hänsyn till den förevarande frågans stora betydelse.

Enligt utskottets mening bör därför särskilda sakkunniga tillsättas för ändamålet. Dessa bör självfallet i sitt arbete i erforderlig omfattning samråda med företagsskatteutredningen.

Avslutningsvis vill utskottet erinra om att man flerstädes utomlands redan genomfört betydande reformer för att motverka vatten- och luftförorening. I Västtyskland får således industriella fasta tillgångar, vilka används direkt och uteslutande för eliminering eller reducering av utsläpp, avskrivas med mellan 30 och 50 procent av värdet redan under det första året, medan för investering i anläggning för bekämpande av luftförorening gäller en motsvarande första avskrivning med 50 procent. I Frankrike får anläggningar för rening av avfall och atmosfäriska utsläpp avskrivas omedelbart med 10 procent. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att riksdagen måtte i anledning av de likalydande motionerna I:206 av herr Isacson m. fl. och II:272 av herr

Nilsson i Bästekille m. fl. samt I:528 av herr Harald Pettersson m. fl. och II:609 av herr Carbell m. fl. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till förbättrade avskrivningsmöjligheter i fråga om anordningar avsedda för vatten- och luftvård.

Stockholm den 22 februari 1966

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Stefanon, Elofsson*, Tage Johansson, Gösta Jacobsson, Erik Filip Petersson*, Paul Jansson, Ottosson och Arne Pettersson; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Gustafson i Göteborg, Kärrlander*, Vigelsbo, Engkvist*, Asp, Larsson i Umeå, Hammarsten och Börjesson i Falköping*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *John Ericsson, Einar Eriksson, Tage Johansson, Paul Jansson, Arne Pettersson, Brandt, Kärrlander, Engkvist, Asp* och *Hammarsten*, vilka dels ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande, som börjar på s. 8 med orden »En anläggning» och slutar på s. 9 med orden »besvarat motionerna» bort ha följande lydelse:

Motionsyrkande om särskilda avskrivningsregler för anordning avsedd för vatten- och luftvård prövades av bevillningsutskottet senast vid föregående års riksdag. I sitt betänkande nr 10 underströk utskottet vikten av att man, med hänsyn till den stora betydelse vatten- och luftvårdsfrågan kommit att få, ägnade denna fråga särskild uppmärksamhet. Utskottet ansåg sig emellertid inte berett att biträda ett lagstiftningsyrkande, som skulle ge arbeten, vilka utgjorde ett led i vatten- och luftvården, en särbehandling i skattehänseende, eftersom denna fråga enligt utskottets mening i första hand borde prövas av företagsskatteutredningen.

Vad motionärerna nu anfört kan enligt utskottets mening inte anses utgöra skäl för ett frånträdande av denna uppfattning.

I den mån anordningar, som inrättas i syfte att motverka vatten- och luftförorening, utgör maskiner och inventarier, innehåller — såsom utskot-

tet tidigare upprepade gånger framhållit — redan gällande lagstiftning så förmånliga avskrivningsmöjligheter, att en högre initialavskrivning med hänsyn därtill knappast kan anses motiverad. I den mån dylika anordningar är hänförliga till byggnad eller tillhör till byggnad i skatterättslig mening skulle visserligen en rätt till högre initialavskrivning kunna komma i fråga. Införandet av en dylik avdragsrätt förutsätter emellertid obehörigt en omprövning av de regler, vilka gäller för försäljning av byggnad som är anläggningstillgång.

På grund härav och då svenska aktieföretag och ekonomiska föreningar genom att utnyttja lagstiftningen om konjunkturinvesteringar redan nu har möjligheter att avskriva ifrågakvarande tillgångar på en gång, anser utskottet sig böra avstyrka motionerna.

dels ock ansett att utskottet bort hemställa,

att följande motioner, nämligen

- 1) de likalydande motionerna I:206 av herr Isacson m. fl. och II:272 av herr Nilsson i Bästekille m. fl., samt
- 2) de likalydande motionerna I:528 av herr Harald Petersson m. fl. och II:609 av herr Carbell m. fl.,
icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.